

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D. a soudců JUDr. Petra Černého, Ph.D. a Mgr. Václava Trajera v právní věci **žalobce: RoBiN OIL s.r.o.**, IČ 49823574, se sídlem Libušina 172, Kladno 3, zastoupená JUDr. Liborem Janků, advokátem se sídlem Mánesova 13, Cheb, proti **žalovanému: Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát**, se sídlem Štěpánská 15, Praha 2, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17.9.2012, č.j. ČOI 98916/12/O100/2400/12/Hy/Št,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se v žalobě podané v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 17.9.2012, č.j. ČOI 98916/12/O100/2400/12/Hy/Št, kterým bylo změněno rozhodnutí České obchodní inspekce, inspektorátu Ústeckého a Libereckého, ze dne 31.7.2012, č.j. ČOI 91515/12/2400/R 0280/2012/Vr/Št, kterým byla žalobci uložena pokuta ve výši 90 000,- Kč pro porušení ustanovení § 3 odst. 1 zák. č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot (dále jen „zákon o pohonných hmotách“), a tím došlo k naplnění skutkové podstaty správního deliktu dle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách, tak, že slova „pokuta ve výši 90 000,- Kč (slovy: devadesát tisíc korun českých)“ se nahrazují slovy „pokuta ve výši 80 000,- Kč (slovy: osmdesát tisíc korun českých)“. Ve zbytku bylo prvostupňové rozhodnutí potvrzeno. Předmětného správního deliktu se měl žalobce dopustit tím, že dne 2.4.2012, kdy byla provedena kontrola, ve své provozovně RoBiN OIL s.r.o., Chrástany 53, prodával motorovou naftu, která nesplňovala jakostní požadavky stanovené ČSN EN 590-BS. Rozborem vzorku odebraného při kontrole

byl zjištěn obsah síry 16,7 mg/kg, přičemž maximální povolená hodnota při zahrnutí nejistoty měření je 12 mg/kg.

Alternativně se žalobce domáhal, aby soud rozhodl v rámci moderace trestu tak, že se upouští od uložení pokuty a od uložení povinnosti k náhradě nákladů správního řízení.

Žalobce v podané žalobě velice podrobně zrekapituloval celý průběh správního řízení. Žalobce nerozporuje výsledky kontrolního rozboru odebraného vzorku. Poukázal však na skutečnost, že společnost ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s. mu zaslala dopis ze dne 20.4.2012, v němž je uvedeno, že v období od 23.3.2012 do 1.4.2012 došlo v jejím provozu ke kontaminaci nafty sírou. V tomto dopise vidí žalobce důkaz, že ke kontaminaci nafty sírou nedošlo v důsledku nesprávné manipulace při skladování ze strany žalobce. Z uvedeného dopisu vyplývá, že společnost ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s. s velkou pravděpodobností dodávala v období od 23.3.2012 do 1.4.2012 motorovou naftu s vyšším obsahem síry. K možné kontaminaci došlo zřejmě mezi produktovými nádržemi a silničním terminálem. S ohledem na výše uvedené trvá žalobce na tom, že nemůže nést odpovědnost za správní delikt podle ustanovení § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách, neboť i pokud by bylo prokázáno, že prodal nebo vydal motorovou naftu, která nesplňovala požadavky na pohonné hmoty podle § 3 zákona o pohonných hmotách, je zřejmé, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránil, když v dobré víře vycházel z údajů dodavatele, že obsah síry v motorové naftě odpovídá stanovené jakosti.

Dále žalobce namítal, že prvostupňový orgán neodůvodnil dostatečně výši udělené pokuty, kdy pouze bylo uvedeno, že závažnost byla vyhodnocena jako nižší, aniž by byl tento závěr jakkoli vysvětlen. Následek tvrzeného protiprávního jednání měl spočívat ve zbytečném zatížení životního prostředí emisemi oxidu siřičitého, který měl uniknout do ovzduší používáním nejakostní motorové nafty prodané žalobcem. Dle žalobce je však toto pouze obecné tvrzení, které není blíže rozvedeno, zejména v jakém rozsahu měl tento následek nastat.

Dále žalobce obecně konstatoval, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí a předcházející správní řízení trpí vadami, které měly vliv na nezákonnost rozhodnutí.

Dále se žalobce neztotožnil se závěrem správních orgánů, že nemohl naplnit liberační důvod uvedený v § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Uvedl, že zákonná úprava liberačního důvodu je velice obecná a nedává právníkům osobám žádné vodítko, kterým by bylo možno se řídit. Proto je při vyhodnocení možnosti naplnění liberačního důvodu nutno při správním uvážení postupovat velice citlivě. Žalobce trvá na tom, že nelze za jediný liberační důvod považovat vlastní odběr vzorků realizovaný žalobcem a jejich laboratorní testy. Jednalo by se s ohledem na rozsáhlost sítě provozoven žalobce o velice nákladnou a časově náročnou záležitost. Současně uvedl, že akreditované laboratoře by takové množství vzorků ani nezvládly vyhodnotit. Námitka nemožnosti provádění odběrů při každém zavezení pohonných hmot na každé stanici nemůže být deklarována jako nedostatek úsilí žalobce o zajištění, aby zabránil porušení své zákonné právní povinnosti při prodeji pohonných hmot. Poukázal rovněž na to, že pokud by měl postupovat důsledně, byl by možný prodej pohonných hmot až po vyhodnocení kontrolního vzorku akreditovanou laboratoří. Žalobce zdůraznil, že v daném případě vycházel z měření, která prováděl dodavatel motorové nafty, když podle nich odpovídala motorová nafta všem kritériím kvality. Vzhledem k tomu, že se jednalo o dodavatele, který má monopolní postavení na trhu, s nímž žalobce dlouhodobě spolupracuje a který vždy poskytoval zboží nejvyšší kvality, neměl žalobce důvod pochybovat o správnosti

předložených podkladů. Pokud sám dodavatel pohonných hmot připustil, že se jednalo o jeho pochybení, nelze postihovat žalobce, který od něho pohonnou hmotu v dobré víře nakoupil.

Žalobce brojí i proti tvrzenému následku protiprávního jednání, kterým měl spočívat ve zbytečném zatížení životního prostředí emisemi oxidu siřičitého, který měl uniknout do ovzduší používáním nejakostní nafty prodané žalobcem. Uvedl, že lehký cyklový olej, kterým byla předmětná nafta kontaminována, je určen ke spalování a při jeho spalování vzniká mnohem více zplodin, než při použití motorové nafty s obsahem síry 16,7 mg/kg (namísto povolených 12 mg/kg).

Poukázal na skutečnost, že až z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí je možno dovodit, jakými úvahami byl správní orgán prvního stupně veden, když rozhodl o výši uložené pokuty. Takový postup, kdy odvolací orgán fakticky dotváří rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, je dle žalobce nepřipustný. Dle žalobce ani z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí nelze dovodit, jaký byl následek správního deliktu, když konstatování, že došlo ke zbytečnému zatížení životního prostředí emisemi oxidu siřičitého, nelze považovat za dostatečně určité pro stanovení sankce.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření k podané žalobě navrhl její zamítnutí v plném rozsahu.

Žalovaný uvedl, že návrh možného postupu pro předcházení prodeje nejakostních pohonných hmot spočívající v provádění kontrolních odběrů vzorků nemůže být chápán jako požadavek vznášený na žalobce. Žalovanému nepřísluší určovat prodejcem opatření, při jejichž dodržení se kontrolované osoby zprostí objektivní odpovědnosti za prodej nejakostních pohonných hmot. Žalovaný pouze posuzuje v každém konkrétním případě, zda důkazy předložené kontrolovanými osobami svědčí o vynaložení maximálního možného požadovaného úsilí. Žalovaný tedy nepožadoval, aby prováděl žalobce rozbor vzorku před započítáním prodeje každé dodávky pohonných hmot, ale pouze konstatoval, že se v tomto konkrétním případě žalobci nepodařilo prokázat naplnění liberačního ustanovení, a zbavit se tak odpovědnosti za správní delikt, neboť spoléhání se na údaj o obsahu síry deklarovaný dodavatelem žalovaný za maximální možné úsilí nepovažuje. Pokud by pouhý odkaz na atest kvality vydaný dodavatelem umožnil provozovateli čerpací stanice zbavit se odpovědnosti za prodej nejakostních pohonných hmot, ztratila by kontrola na čerpacích stanicích smysl, neboť prohlášením o vyhovující jakosti pohonné hmoty je provázena prakticky každá jejich dodávka. Žalovaný zdůraznil, že je to právě prodejce pohonných hmot, který je odpovědný kupujícím dle soukromoprávních předpisů za kvalitu pohonných hmot, a není proto nepřiměřené, aby nesl za jakost prodáváných produktů i odpovědnost veřejnoprávní. Aplikace liberačního ustanovení dle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách dle žalovaného přichází v úvahu zejména za zcela mimořádných okolností, jako je např. zásah vyšší moci, a nikoli za běžného provozu čerpací stanice.

Ke skutečnosti, že samotný dodavatel pohonných hmot připustil své pochybení, které mohlo zapříčinit zvýšený obsah síry v prodávané motorové naftě, žalovaný uvedl, že tato okolnost byla zhodnocena jako polehčující okolnost a na jejím základě byla žalobou napadeným rozhodnutím snížena výše uložené sankce. Žalovaný však důrazně trval na tom, že tato skutečnost nemohla zbavit žalobce odpovědnosti za správní delikt, neboť pro naplnění skutkové podstaty v tomto případě stačilo, že žalobce jako právnická osoba prodal či vydal motorovou naftu, která neodpovídala zákonným požadavkům.

K námitce týkající se posouzení míry zatížení životního prostředí oxidem síry obsaženým v nadlimitním množství v prodávané motorové naftě, žalovaný uvedl, že si je vědom skutečnosti, že spalování jakékoliv pohonné hmoty, byť zcela odpovídající zákonným požadavkům na jakost, dochází k zatížení životního prostředí a tento následek k tíži žalobce nepřičítal. Jako přítěžující okolnost ale posoudil *zbytečné* zatížení životního prostředí, ke kterému došlo, když prodávaná motorová nafta obsahovala nadlimitní množství síry. Je přitom nepochybné, že kdyby předmětná nafta vyšší obsah síry nevykazovala, byly by emise oxidu siřičitého z jejího spalování menší.

K námitce týkající se odůvodnění výše pokuty uvedl žalovaný, že odkazuje na odůvodnění správních rozhodnutí. Dále uvedl, že i pokud by odůvodnění v prvostupňovém rozhodnutí bylo shledáno nedostatečným, sám žalobce uvedl, že bylo doplněno v žalobou napadeném rozhodnutí. Takový postup žalovaný považuje za přípustný, když ani judikatura správních soudů (např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17.8.2011, č.j. 5 Ca 194/2008-49) nepokládá upřesnění či doplnění odůvodnění rozhodnutí v odvolacím řízení za porušení zásady dvojinstančnosti.

Žalobce v podání ze dne 4.2.2013 navrhl provedení dokazování ve věci odborným vyjádřením k vyššímu obsahu síry v naftě Ing. Vladimíra Matějovského ze dne 31.1.2013 a provedení dokazování výsledkem uvedeného odborníka.

Právní zástupce žalobce při jednání soudu přednesl žalobu shodně jako v jejím písemném vyhotovení. Trval na tom, že žalobou napadené rozhodnutí nemůže obstát, když je nepřezkoumatelné pro nedostatečné zdůvodnění a když vzešlo z řízení, které trpělo vadami. Dále namítl, že žalobce nezavinil prodej nevyhovujících pohonných hmot. Rovněž navrhl, aby soud s ohledem na skutkové okolnosti případu moderoval předmětnou pokutu. Zdůraznil, že žalobce byl po celou dobu správního řízení bdělý svých práv, přičemž mimo jiné doložil listinu, prokazující pravděpodobnou příčinu kontaminace pohonných hmot ze strany ČESKÉ RAFINÉRSKÉ, a.s., jakožto dodavatele pohonných hmot. Tento dodavatel je pro žalobce, který v oboru podniká od roku 1991 a provozuje 90 čerpacích stanic, důvěryhodným a spolehlivým dodavatelem. Nebylo tak v silách žalobce i při maximálně vynaloženém úsilí zjistit kontaminaci pohonných hmot a zamezit jejich prodeji. Podotkl, že v historii podnikání žalobce se jedná teprve o druhou pokutu, přičemž i v prvním případě pokuta byla ukládána pro objektivní technické nedostatky pohonných hmot způsobených dodavatelem. Trval na tom, že předmětný nedostatek ve kvalitě pohonných hmot nevznikl úmyslným či nedbalostním jednáním žalobce. V daném případě sice došlo ke snížení uložené pokuty v odvolacím řízení, ovšem v bagatelní míře, když žalobce nemůže nést odpovědnost za správní delikt, který nezavinil. Z tohoto důvodu by soud měl dle žalobce případně upustit od uložení pokuty.

Pověřená pracovnice žalovaného při jednání soudu navrhla zamítnutí žaloby pro nedůvodnost a v podrobnostech odkázala na písemné vyjádření k žalobě. Trvala na tom, že žalobcem uváděné skutečnosti zjevně nepředstavují liberační důvody ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Rovněž trvala na tom, že žalobce nevynaložil maximální úsilí k zabránění porušení povinnosti prodávat vyhovující pohonné hmoty. Na podporu tohoto názoru zmínila rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19.9.2014, č.j. 4 As 123/2014-33.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ust. § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s.ř.s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

K obecné námitce žalobce, že žalobou napadené rozhodnutí a rozhodnutí prvostupňové jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů, soud uvádí, že po zevrubném seznámení se s obsahem odůvodnění obou správních rozhodnutí dospěl k závěru, že veškeré závěry správních orgánů obsažené ve výroku jsou v odůvodněních rozhodnutí zcela dostačujícím způsobem odůvodněny, jak bude ve vztahu k výši uložené sankce rozvedeno ještě níže.

Ze správního spisu postoupeného soudu žalovaným soud zjistil tyto podstatné skutečnosti. Z kontrolního protokolu ze dne 2.4.2012 vyplývá, že byly v provozovně žalobce na adrese Chrášťany 53, Třebívlice, odebrány vzorky pohonných hmot, a to motorová nafta a Super BA – 95. Dle přepravního listu byla odesílatelem této motorové nafty společnost ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s. Z laboratorních zkoušek provedených společností SGS Czech Republic, s.r.o. je zřejmé, že vzorek motorové nafty nevyhověl ve vztahu k obsahu síry požadavkům ČSN EN 590-BS, kdy došlo k překročení touto normou stanovené limitní hodnoty 12 mg/kg, když u předmětného vzorku bylo naměřeno 16,7 mg/kg. V průběhu správního řízení se žalobce dovolával toho, že učinil veškerá možná opatření a nemohl porušení povinností zabránit. Ve stejný den jako bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí, bylo prvostupňovému správnímu orgánu doručeno podání žalobce, ve kterém poukazoval na skutečnost, že společnost ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s. vydala tiskovou zprávu, ze které vyplývá, že na konci měsíce března a na přelomu měsíců března a dubna 2012 mohlo při plnění jejích automobilových cisteren dojít ke kontaminaci motorové nafty lehkým cyklovým olejem, což mohlo způsobit vyšší obsah síry v motorové naftě.

Podle § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách pohonné hmoty lze prodávat nebo vydávat, pouze pokud splňují požadavky na jejich jakost a složení stanovené prováděcím právním předpisem, zvláštními právními předpisy a českými technickými normami.

Podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že prodá nebo vydá pohonnou hmotu, která nesplňuje požadavky na pohonné hmoty podle § 3 odst. 1.

Podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránila.

Podle § 10 odst. 2 zákona o pohonných hmotách při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlídnou k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům.

Správní soudy se opakovaně vyjádřily k výkladu shora uvedených ustanovení, jež dopadají i na projednávaný případ.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9.2.2011, sp. zn. 1 As 112/2010, www.nssoud.cz: „*Platná právní úprava potíhu porušování právních povinností právnickou osobou je založena na odpovědnosti právnické osoby za správní delikt. Rozumí se jím protiprávní jednání právnické osoby, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní úřad (orgán) trestní sankci stanovenou zákonem. Subjektem odpovědnosti (odpovědná osoba) je právnická osoba jako celek. Obdobně, jak je tomu u většiny správních deliktů (s výjimkou především přestupků), i v případě správní sankce podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o pohonných hmotách se jedná o objektivní odpovědnost (odpovědnost za protiprávní jednání bez podmínky zavinění). Je tomu tak z praktických důvodů. Zjišťování a dokazování zavinění v situacích, kdy porušení povinností je často výsledkem činnosti řady jednotlivců, tak jak to ostatně zmiňuje i sama stěžovatelka, by totiž bylo velmi obtížné a zdlouhavé. Ve snaze zjednodušit postavení příslušných správních orgánů při ukládání sankcí podnikatelským subjektům je proto právní úprava správních deliktů podle zákona o pohonných hmotách založena na objektivní odpovědnosti (nebo také „odpovědnosti za výsledek“) na rozdíl např. od odpovědnosti podle trestního zákona. K objektivní odpovědnosti právnických osob srov. také rozsudek NSS ze dne 27.1.2004, č.j. 3 As 3/2003 – 38 (publikováno pod č. 389/2004 Sb. NSS) v souvislosti s celními delikty. Obligatorním znakem skutkové podstaty správního deliktu právnické osoby tedy není zavinění. K vyvození odpovědnosti postačuje samotný fakt porušení nebo nesplnění povinností stanovených zákonem nebo uložených na jejich základě...).*“

Správní delikt podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách je deliktem ohrožovacím, proto je jeho skutková podstata naplněna pouhým prodejem pohonné hmoty, nevyhovující požadavkům (byť jedinému) na jakost a kvalitu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.8.2014, č.j. 9 As 148/2013-20, který se týká rovněž žalobce). Dále soud uvádí, že ani skutečnost, že subjekt, který se dopustil protiprávního jednání, jednal v dobré víře, nemůže být v těchto případech důvodem zproštění z této sankční odpovědnosti (obdobně k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.12.2003, č.j. 5 A 110/2001-34). Relevantní skutečností z hlediska odpovědnosti žalobce za správní delikt přitom není možné dodání závadného paliva přímo dodavatelem žalobce. Odpovědnost za kvalitu prodáváných paliv, a tedy i za porušení povinností prodávat paliva v požadované jakosti nese zásadně prodejce (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30.7.2010, č.j. 7 Ca 215/2008-31, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9.2.2011, č.j. 1 As 112/2010-52).

V daném případě je podstatné, že žalobce nepopírá, že byl porušen zákon o pohonných hmotách, nepopírá ani to, že nevyhovující pohonné hmoty byly prodávány. Spornou je především jeho vlastní odpovědnost za správní delikt, neboť žalobce má za to, že v jeho případě absentuje zavinění. Soud směřem k žalobci připomíná, že předmětné řízení se týkalo správního deliktu právnické osoby, u něž je koncipována objektivní odpovědnost, tj. odpovědnost za protiprávní jednání bez podmínky zavinění. Na žalobci tak bylo, aby prokázal ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, že ani přes veškeré úsilí, které bylo možné po něm požadovat k tomu, aby zabránil porušení povinností, se porušení povinností nepodařilo zabránit.

Důkazní břemeno leželo v daném případě na žalobci, dovolával-li se liberačního důvodu z jeho objektivní odpovědnosti za prodej nevyhovujících pohonných hmot. Soud má

však za to, že žalobce v rámci správního řízení existenci liberačních důvodů neprokázal. Žalobce odkazuje na rozbor obsažený v přepravních listech k předmětné naftě, ve kterých je uvedeno množství síry odpovídající příslušné normě. Rovněž poukázal na prohlášení samotného dodavatele společnosti ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., že v předmětném období mohlo dojít při stáčení nafty do cisteren ke kontaminaci nafty látkou, která mohla způsobit vyšší množství síry v motorové naftě. S ohledem na výše rozebranou objektivní odpovědnost nezbyvá soudu než konstatovat, že uvedené skutečnosti nelze považovat za liberační důvody ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, když zjevně nepředstavují žalobcem vynaložené maximální úsilí k zabránění porušení povinnosti prodávat vyhovující pohonné hmoty. Soud považuje za nutné zdůraznit, že ani v případě, pokud by Česká obchodní inspekce zahájila kontrolu i u dodavatele žalobce ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s. a zjistila by u něho pochybení, neznamenaloby to zproštění odpovědnosti za správní delikt v daném případě u žalobce, neboť již samotným prodejem nevyhovující pohonné hmoty došlo z jeho strany k naplnění skutkové podstaty předmětného správního deliktu. Žalobcem namítaná technická či finanční náročnost kroků, které by eventuálně mohly ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách v jeho případě vést ke splnění liberačních důvodů, nemůže vzhledem ke konstrukci platné právní úpravy nic na výše uvedených závěrech změnit.

Z obsahu správního spisu a dokazování provedeného v rámci správního řízení tak dle soudu vyplývá, že se žalobce dopustil uvedeného správního deliktu, za který objektivně odpovídá, a nepodařilo se mu prokázat splnění podmínek pro liberaci z jeho odpovědnosti podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách.

Pro úplnost soud poznamenává, že není vyloučeno, aby se žalobce v rámci soukromoprávních právních vztahů eventuálně obrátil na společnost ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s. s požadavkem na úhradu škody, která mu vznikla v důsledku dodání motorové nafty, která neodpovídala závazným normám.

S ohledem na výše uvedené shledal soud námitky žalobce vztahující se k otázce jeho odpovědnosti za správní delikt jako zcela nedůvodné.

Dále žalobce namítal neurčitost zdůvodnění výše uložené pokuty. V prvostupňovém rozhodnutí je výše uložené pokuty odůvodněna takto: „*Při úvaze o určení výměry pokuty bylo ve smyslu § 10 odst. 2 citovaného zákona (zákona o pohonných hmotách – pozn. soudu) přihlédnuto k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům. V tomto případě byla závažnost vyhodnocena jako nižší, protože způsob spáchání deliktu lze charakterizovat jako poškození spotřebitele zkrácením jeho práva na nákup zboží v závazně stanovené jakosti, kterou není schopen sám vyhodnotit, a je v okamžiku nákupu fakticky slabším subjektem v tomto právním vztahu, kdy je třeba jej chránit (samotná ohrožovací povaha nedostatku je dostatečná k tomu, aby byla naplněna dílčí část zákona). Následek protiprávního jednání spočíval ve zbytečném zatížení životního prostředí emisemi oxidu siřičitého, který unikl do ovzduší používáním nejakostní motorové nafty prodané kontrolovanou osobou v době od 31.3.2012 do 4.4.2012. Za přitěžující okolnost považuje správní orgán charakter odchylky (závažná provozní odchylka), ale také opakování stejného nedostatku ze strany kontrolované osoby, tzn. opakování prodeje nejakostní pohonné hmoty (dne 17.10.2011 se jednalo o prokázaný prodej motorové nafty, která nevyhověla požadavku na filtrovatelnost, a za méně závažnou odchylku byl účastník sankcionován částkou 50 000,- Kč). Polehčující okolností bylo množství nevyhovujících vzorků (jeden), počet nesplněných ukazatelů (jeden), kdy tyto hodnoty byly klasifikovány správním orgánem jako méně závažné. Proto byla pokuta uložena stále ještě v samé dolní hranici zákonné sazby, tzn. ve výši 1,8 %*

z horní hranice zákonné sazby 5 000 000,- Kč, aby odpovídala celkové závažnosti uvedeného správního deliktu, určené podle popsání způsobu, následků i okolností protiprávního jednání účastníka. Protože se neliší od výše pokut ukládaných v obdobných případech, je v souladu se zásadou přiměřenosti uplatňovanou ve správním řízení. Aby však pokuta splnila svůj účel, musí citelně zasahovat do majetkové sféry účastníka, aby nenabyl přesvědčení, že porušovat zákonem stanovené podmínky se mu vyplatí. Opakovaný prodej nejakostní pohonné hmoty však nasvědčuje tomu, že předchozí pokuta ve výši 50 000,- Kč nebyla pro účastníka dostatečně účinná. Proto byla pokuta v tomto správním řízení stanovena nižší (závažná odchylka, opakovaný nedostatek). Tato výše pokuty by již měla objektivně odpovědného prodávajícího podnikatele přimět k provedení technické kontroly všech fází skladování pohonných hmot tak, aby se nedostatek nemohl opakovat.“

Žalovaný pak v žalobou napadeném rozhodnutí ve vztahu k výši uložené pokuty uvedl: „Při zvažování výše sankce přihlédl orgán prvního stupně k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům tak, jak mu ukládá zákon. Prvoinstanční orgán nejprve uvedl, že zhodnotil celkovou závažnost správního deliktu jako nižší a následně rozvedl důvody, které ho k takovému hodnocení vedly. Nejprve přitom rozebral způsob spáchání správního deliktu a jeho následky. Za následek označil zatížení životního prostředí. Rozsah tohoto následku vyplývá z uvedeného časového období od 31.3.2012 do 4.4.2012, v průběhu kterého docházelo k prodeji prokazatelně nejakostní motorové nafty. To, že orgán prvního stupně vyhodnotil závažnost deliktu jako nižší, vyplynulo z popsání způsobu spáchání (spotřebitel zkrácen na svých právech jako slabší subjekt právního vztahu), následků (zatížení životního prostředí v popsáném rozsahu) při zhodnocení dalších okolností, a to jak přitěžujících (závažná provozní odchylka, opakovaný delikt), tak polehčujících (jeden vzorek nevyhověl v jediném ukazateli). Kombinace těchto faktorů vyústila v uložení pokuty ve výši 90 000,- Kč, která je odvolacím orgánem nyní při zahrnutí nově zjištěné polehčující okolnosti (pravděpodobné pochybení na straně dodavatele motorové nafty) snížena na výši 80 000,- Kč.“

Z výše uvedeného dle soudu jednoznačně vyplývá, že se správní orgány zabývaly všemi okolnostmi, ke kterým měly přihlédnout dle § 10 odst. 2 zákona o pohonných hmotách.

Ke konkrétním námitkám žalobce soud uvádí, že správní orgány podrobně a plně přezkoumatelně odůvodnily, proč přistoupily k uložení pokuty právě ve výši 80 000,- Kč. Jednoznačně se rovněž vypořádaly se skutečností, proč považovaly celkovou závažnost deliktu za nižší. Rovněž se zcela přezkoumatelně vypořádaly s otázkou následku protiprávního jednání žalobce. Uvedly, že následkem bylo zbytečné zatížení životního prostředí oxidem siřičitým ve vyšší míře, než by docházelo při spalování normě odpovídající motorové nafty s tím, že rozsah tohoto následku vyplývá z časového období, po které byla nafta obsahující nadlimitní množství síry prodávána. Skutečnost, že pokud se spálí nafta obsahující vyšší množství síry, že emise spalování budou obsahovat větší množství nežádoucího oxidu siřičitého (v čemž je spatřován správními orgány následek deliktního jednání žalobce), je skutečnost zcela jednoznačná, kterou ani žalobce nikterak nezpochybňuje. I v tomto směru tedy odůvodnění výše udělené pokuty žalobci dle soudu příslušné a plně přezkoumatelné.

Ke snížení pokuty uložené prvostupňovým orgánem původně ve výši 90 000,- Kč na 80 000,- Kč žalobou napadeným rozhodnutím soud uvádí, že skutečnost, že ke kontaminaci motorové nafty v uvedeném období mohlo dojít již u dodavatele pohonné hmoty, kterou žalovaný shledal jako polehčující při stanovení výše uložené pokuty, žalobce doložil prvostupňovému orgánu až po uplynutí lhůty stanovené pro vyjádření se k podkladům

rozhodnutí, a to ve stejný den, kdy bylo prvostupňové rozhodnutí vydáno a doručeno do datové schránky právního zástupce žalobce. Prvostupňový orgán tedy na tuto skutečnost již nemohl reagovat ve svém rozhodnutí. Žalovaný pak v rámci odvolacího řízení zcela správně k této skutečnosti přihlédl, vyhodnotil ji jako polehčující okolnost a s ohledem na tuto skutečnost přiměřeně snížil výši uložené pokuty.

K žalobcem tvrzenému porušení dvojinstančnosti při stanovení výše pokuty soud uvádí, že neshledal, že by došlo k porušení zásady dvojinstančnosti řízení. Tato zásada totiž znamená, že řízení probíhá ve dvou stupních, tedy že řízení a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podléhá kontrole odvolacím orgánem, nikoli, že každý závěr musí být vysloven jednou instancí a vždy prověřen a akceptován instancí vyšší. Dvojinstančnost zajišťuje nejen dvojí posouzení věci, ale je také cestou k nápravě a odstranění vad, které se vyskytly v řízení před správním orgánem prvního stupně. Na tomto místě soud poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28.5.2003, č.j. 7 A 124/2000-39, podle kterého správní řízení tvoří jeden celek a vady odůvodnění prvostupňového rozhodnutí lze odstranit v odvolacím řízení. Obecně tedy není v rozporu se zákonem, když druhostupňový orgán ve svém rozhodnutí odůvodnění týkající se výše pokuty mírně upřesní či doplní.

S ohledem na výše uvedené závěry shledal soud v souladu s § 52 s.ř.s. jako zcela nadbytečné provádět dokazování odborným vyjádřením Ing. V. M. ze dne 31.1.2013 a výsledkem samotného Ing. M., neboť odpovědi na otázky, ke kterým se Ing. M. vyjadřoval, tj. zda byl prodej pohonných hmot se zvýšeným obsahem síry závažný pro spotřebitele, zda hrozilo poškození motoru či jiné části vozidla, zda bylo užití pohonných hmot se zvýšeným obsahem síry škodlivé pro životní prostředí a zda mohl prodej pohonných hmot se zvýšeným obsahem síry být škodlivý či závadový jiným způsobem, vzhledem k výše osvětlenému charakteru právní úpravy spočívající v objektivní odpovědnosti nemohly osvětlit skutečnosti relevantní pro posouzení dané věci.

Žalobce v závěru své žaloby navrhl alternativně, pokud soud neshledá důvody pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí, aby soud upustil od uložené pokuty a od uložené povinnosti k náhradě nákladů řízení.

Podle § 78 odst. 2 s.ř.s. rozhoduje-li soud o žalobě proti rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt, může soud, nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí podle odstavce 1, ale trest byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši, upustit od něj nebo jej snížit v mezích zákonem dovolených, lze-li takové rozhodnutí učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil, a navrhl-li takový postup žalobce v žalobě.

V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3.4.2012, sp. zn. 1 Afs 1/2012, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 2671/2012, je uvedeno, že „soudní řád správní umožňuje správnímu soudu zohlednit hledisko přiměřenosti sankce jen v situaci, kdy je soud podle § 78 odst. 2 s.ř.s. na návrh žalobce nadán pravomocí nahradit správní uvážení a výši uložené sankce moderovat a zároveň je správním orgánem uložená sankce zjevně nepřiměřená. Prostor pro zohlednění přiměřenosti ukládané sankce podle § 78 odst. 1 s.ř.s. by byl dán pouze tehdy, pokud by vytýkaná nepřiměřenost měla kvalitu nezákonnosti, tj. v případě, že by správní orgán vybočil ze zákonných mantinelů při ukládání pokuty, jeho hodnocení kritérií pro uložení pokuty by postrádalo logiku, správní orgán by nevzal do úvahy všechna zákonná kritéria, uložená pokuta by byla likvidační apod.“

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19.4.2012, sp. zn. 7 As 22/2012, publikovaného ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 2672/2012, „*smyslem a účelem moderace (§ 78 odst. 2 s.ř.s.) není hledání „ideální“ výše sankce soudem místo správního orgánu, ale její korekce v případech, že by sankce, pohybující se nejen v zákonném rozmezí a odpovídající i všem zásadám pro její ukládání a zohledňující kritéria potřebná pro její individualizaci, zjevně neodpovídala zobecnitelné představě o adekvátnosti a spravedlnosti sankce. V případě sankcí z obecných hledisek méně závažných (zde pokuty ve výši 10 000 Kč) proto bude moderace sankce zpravidla vzácnější než v případě sankcí výrazných.*“

Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30.5.2008, sp. zn. 4 Ads 113/2007, vyplývá, že ukládání pokut za správní delikty, tudíž i rozhodování o jejich výši, se děje ve sféře volného správního uvážení (diskrečního práva správního orgánu), tedy zákonem dovolené volnosti správního orgánu rozhodnout ve vymezených hranicích, resp. volit některé z možných řešení, které zákon dovoluje (§ 78 odst. 1 s.ř.s.). Podrobit volné správní uvážení soudnímu přezkoumání lze jen potud, překročil-li správní orgán zákonem stanovené meze tohoto uvážení a nebo – v tomto směru došlo soudním řádem správním k rozšíření soudního přezkoumání – zda správní orgán volné uvážení nezneužil.

V dané věci byla pokuta uložena ve výši 1,6 % horní hranice pokuty, která činí podle § 9 odst. 10 písm. b) zákona o pohonných hmotách až 5 000 000,- Kč. Dále je nutno vzít v potaz, že se jedná již o opakované porušení zákonem stanovených povinností.

Jak je zřejmé z výše citovaných odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně, jakož i rozhodnutí žalovaného, všechny aspekty rozhodné pro udělení pokuty správní orgány zhodnotily při stanovení výše uložené pokuty, a to dle soudu zcela správným a zákonným způsobem, kterému nemá co vytknout. Soud veden shora uvedenými zásadami při přezkumu přiměřenosti uložené pokuty, kdy do úvah správního orgánu může zasáhnout až tehdy, kdy je pokuta zjevně nepřiměřená, konstatuje, že takovouto nepřiměřenost neshledal.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že nejsou důvody pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí a nejsou ani důvody pro vyhovění návrhu na moderaci trestu uloženého žalobci správním orgánem. Proto soud s přihlédnutím k závěrům rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20.10.2014, sp. zn. 8 As 34/2013, společným výrokem žalobu jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Současně v souladu s ust. § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. ve výroku ad II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. K požadované úhradě nákladů na jízdné za dopravu pověřené pracovnice žalovaného k jednání soudu a zpět do Prahy soud podotýká, že k úředním činnostem správního orgánu náleží mimo jiné i obhajoba jeho rozhodnutí v rámci správního soudnictví včetně dopravy pověřeného pracovníka k jednání soudu.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 24. června 2015

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová